

Formative evaluation through Case-based Discussion method in gynecological diseases internship

Elham Fakouri ¹, Fatemeh Keshmiri ^{2*}

1. Faculty member, Research Center for Nursing and Midwifery Care, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

2. Associate professor, Educational development Center, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

ARTICLE INFO

Article type

Review article

Article history

Received: 27 Sept 2020

Accepted: 26 Dec 2021

Keywords

Case-based discussion
Gynecological diseases
Students
Midwifery

ABSTRACT

Introduction: The aim of this study was to design and implement case-based discussion method as a formative assessment in gynecology internship among midwifery students of Jiroft University of Medical Sciences.

Materials & Methods: The present study is an interventional study. The midwifery students in Jiroft University of Medical Sciences were entered by census (n = 30). In this study, case-based discussion method was used in gynecology diseases internship. The purpose of the formative evaluation was to assess the skills of patient management in nine main gynecology disease. The content of the assessment included history taking and inquiry of patient complaints and symptoms, differential diagnoses, diagnostic and therapeutic plan. After the evaluation, the feedback was provided to the student. The final evaluation of students was done by direct observation of students' performances. The learners' satisfaction was assessed by Olson's questionnaire. Data analysis was performed using SPSS16 software and descriptive tests (mean, SD).

Results: 30 midwifery students participated in this study. Their mean age was 22±1 years. The mean score of students in relation to patient management evaluation was 86±12.72. Students were satisfied with this method. 77/8 % of the students believed that this method helped them during their career.

Conclusion: Our results showed that case-based discussion method for midwifery students can be used as an appropriate tool for formative assessment. The method can be used as a suitable method in clinical internships and provide an opportunity to transfer "evaluation from learning" to "evaluation for learning".

10.22038/HMED.2020.52386.1088

► Cite this paper as:

Fakouri E, Keshmiri F, Formative evaluation through Case-based Discussion method in gynecological diseases internship.

Horizon of Medical Education Development. 2021;12(4):

***Corresponding author:** Fatemeh Keshmiri;
Educational development Center,
Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Tel: +3538265559

Email: f.keshmiri@ssu.ac.ir ,
keshmiri1395@gmail.com

بررسی تأثیر استفاده از روش بحث مبتنی بر مورد در دوره کارآموزی بیماری‌های زنان

الهام فکوری^۱، فاطمه کشمیری^{۲*}

۱. عضو هیئت علمی، مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

۲. دانشیار، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

مشخصات مقاله

چکیده

نوع مقاله

مقاله اصیل

پیشینه پژوهش

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۷/۰۶

تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۰/۰۶

کلمات کلیدی

بحث مبتنی بر مورد

بیماری‌های زنان

دانشجو

مامایی

مقدمه: استفاده از روش‌های ارزیابی مبتنی بر عملکرد در کارآموزی‌های دانشجویان رشته‌ی مامایی اهمیت زیادی دارد و امکان رشد مهارت‌های فراگیران را در تشخیص، تصمیم‌گیری و مهارت‌های عملی فراهم می‌کند. مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر استفاده از روش بحث مبتنی بر مورد در دوره کارآموزی بیماری‌های زنان بر مهارت‌های مدیریت بیمار و رضایتمندی دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی جیرفت اجرا شد.

روش کار: مطالعه حاضر، مداخله‌ای تک گروهی است. دانشجویان مامایی ترم هفت دانشگاه علوم پزشکی جیرفت به صورت سرشماری در مطالعه وارد شدند. در این مطالعه از روش بحث مبتنی بر مورد به عنوان یکی از روش‌های ارزیابی مبتنی بر عملکرد در کارآموزی بیماری‌های زنان استفاده شد. هدف این روش، ارزیابی توانایی مدیریت بیمار، در ۹ بیماری شایع و مهم زنان بود. برای اجرای روش مذکور، دانشجو لازم بود با گرفتن شرح حال کامل، بررسی پرونده بیمار و مطالعه منابع و متون در دسترس، بطور کامل بیماری مدنظر را بررسی کند و مراقبت‌های مورد نیاز بیمار را انجام دهد. جلسات بحث مبتنی بر مورد به صورت تکوینی و پس از جلسات کارآموزی برگزار شد. در این جلسات مهارت دانشجو در بررسی شکایت‌های بیمار و علایم بیماری، تشخیص‌های افتراقی، اقدامات تشخیصی و درمانی مورد نیاز ارزیابی شد. پس از ارزیابی، بازخورد لازم به دانشجو ارائه شد. ارزشیابی پایانی دانشجویان بصورت مشاهده‌ای انجام شد. رضایتمندی فراگیران با استفاده از فرم نظرسنجی السون و همکاران انجام شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS16 و آزمون‌های توصیفی (mean, SD) انجام شد.

نتایج: در این مطالعه ۳۰ نفر از دانشجویان مامایی شرکت داشتند. میانگین سنی آن‌ها 22 ± 1 سال بود. میانگین نمرات دانشجویان در رابطه با ارزیابی مدیریت بیمار $86 \pm 12/72$ تعیین شد. $77/8$ درصد دانشجویان معتقد بودند آموخته‌های حاصل از این روش در زمان اشتغال به آن‌ها کمک کرده است.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد روش بحث مبتنی بر مورد برای دانشجویان مامایی می‌تواند به عنوان ابزاری متناسب برای ارزیابی تکوینی مهارت‌های مدیریت بیمار دانشجویان استفاده گردد. استفاده از این روش، ضمن تعیین نقش و مسئولیت به دانشجویان به دلیل ارزیابی و ارائه بازخورد آنی می‌تواند به عنوان روشی مناسب در کارآموزی‌های بالینی مورد استفاده قرار گیرد.

10.22038/HMED.2020.52386.1088

نحوه ارجاع به این مقاله

Fakouri E, Keshmiri F, Formative evaluation through Case-based Discussion method in gynecological diseases internship. Horizon of Medical Education Development. 2021;12(4):

ایمیل: f.keshmiri@ssu.ac.ir

keshmiri1395@gmail.com

تماس: ۰۳۵۳۸۲۶۵۵۵۹

*نویسنده مسئول: فاطمه کشمیری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

مقدمه

عدم استفاده از روش‌های آموزشی متناسب برای رشد مهارت‌های تفکر و استدلالی در بین دانشجویان مامایی یکی از مشکلات آموزشی مطرح شده است (۸).

روش "بحث مبتنی بر مورد (Case Based Discussion)" یکی از روش‌های مورد توجه در آموزش بالینی است که فرصت مناسبی برای رشد مهارت‌های استدلالی فراگیران فراهم می‌کند (۹). این روش به عنوان ارزیابی در دوره پیش دستیاری در کشور انگلستان استفاده می‌شود و فرصتی برای ارزیابی کاربرد دانش فراگیر و ارزیابی مهارت‌های بالینی مانند بررسی بیمار، درمان، پیگیری و برنامه ریزی مراجعات بعدی فراهم می‌کند (۹). این روش می‌تواند به عنوان ابزاری برای آموزش تئوری، مهارت‌های بالینی و شناسایی نیازهای توسعه یافته کارآموزان مورد استفاده قرار گیرد (۱۰). روش بحث مبتنی بر مورد، یک مصاحبه ساختار یافته ۲۰ دقیقه‌ای است که برای ارزیابی قضاوت و شایستگی حرفه‌ای فراگیران در یک محیط بالینی طراحی شده است. این روش یکی از ابزارهای ارزیابی مبتنی بر محل کار است که عمدتاً با رویکرد تکوینی مورد استفاده قرار می‌گیرد و قابلیت سنجش توانایی‌های تشخیصی و استدلالی فراگیران را دارد (۱۱). نتایج مطالعه Bodgener این روش را به عنوان روشی قابل قبول، عملی و معتبر معرفی کرده است (۱۱).

دانشجویان مامایی در دوره قبل از کارآموزی در عرصه، دانش تئوری لازم در رابطه با بیماری‌های زنان را کسب می‌کنند و انتظار می‌رود در دوره کارآموزی عرصه بتوانند این دانش کسب شده را در بالین بیمار بکار گیرند. اما در دانشگاه علوم پزشکی مورد بررسی، عمدتاً آموزش به انجام پروسیجرهای پرستاری مورد نیاز متمرکز شده بود. با توجه به اهمیت رشد مهارت‌های استدلالی دانشجویان مامایی

در آموزش رشته‌های علوم پزشکی به عنوان مهم‌ترین نهاد تربیت پرسنل آینده نظام سلامت، اطمینان از این‌که دانشجویان، آمادگی لازم را برای ارائه خدمات در محیط‌های مراقبت پیچیده و مدیریت دارند، ضروری است (۱). یکی از رشته‌های مهم در سلامت جامعه رشته مامایی است، دانشجویان مامایی به آموزش مناسب در سطح بالینی نیاز دارند تا بتوانند توانمندی‌های ضروری را کسب کنند و به عنوان یک ماما در جامعه ایفا نقش نمایند (۲). بر این اساس، برنامه‌های آموزشی باید به گونه‌ای طراحی شوند که ماماها را برای انجام وظایف و کسب مهارت‌ها و استقلال حرفه‌ای آماده کند. عوامل زیادی از جمله برنامه‌ریزی آموزشی مناسب، محیط بالینی مناسب و عملکرد مربیان در بهبود کیفیت آموزشی نقش دارند (۳). در برنامه‌های آموزش مامایی لازم است فرصت‌هایی برای دانشجویان فراهم شود تا دانشجویان بتوانند بین اطلاعات نظری و واقعیت‌های عملی ارتباط برقرار کنند و به تدریج با بازدیدهای بالینی تجربه کسب کنند و مفاهیم عملی آموخته شده در تعامل با مربی و محیط را بکار ببرند (۴-۶). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که آموزش بالینی در رشته مامایی با چالش‌های زیادی همراه است (۱). مشکلات مربوط به ارزشیابی بالینی، آموزش‌های پیش‌بالین و نداشتن مربیان بالینی مسلط از عمده‌ترین چالش‌های آموزش بالینی در مامایی است (۷). نتایج مطالعه احمدی و یزدی نشان داد که چالش‌هایی مانند عدم توانایی مهارت‌های عملی، شیوه‌های نامناسب تدریس، روش‌های آموزشی ناکافی و کاهش یافتن فرصت یادگیری مهارت‌های بالینی در سیستم آموزشی دانشجویان مامایی وجود دارد. بنابراین از دیدگاه شرکت کنندگان در این مطالعه، محیط آموزش بالینی فعلی، اثربخشی مناسب برای یادگیری مهارت‌های بالینی را ندارد.

لازم بود با گرفتن شرح حال کامل، بررسی پرونده بیمار و مطالعه منابع در دسترس بطور کامل بیمار مورد نظر را بررسی کند و مراقبت‌های مورد نیاز بیمار را انجام دهد. دانشجویان موظف به مستند کردن بررسی‌های خود در دفترچه یادداشت روزانه بودند. پس از انجام اقدامات مراقبتی برای بیمار، دانشجویان در جلسات بحث مبتنی بر مورد شرکت می‌کردند.

در هر جلسه بحث مبتنی بر مورد، دانشجو پرونده دو بیمار تحت مراقبت خود را به ارزیاب جهت بررسی اولیه تحویل می‌داد. ارزیاب قبل از جلسه، یکی از پرونده‌ها را انتخاب و مطالعه می‌کرد و در صورت لزوم اطلاعات بیشتر را با استفاده از معاینات بالینی و ... کسب می‌کرد. سپس با طرح سوالات و بحث پیرامون بیمار، به تحلیل نقادانه و سنجش مهارت استدلال بالینی و مهارت‌های تصمیم‌گیری دانشجو پرداخت. سوالات ارزیاب در رابطه با شکایت‌های بیمار و علائم بیماری، تشخیص‌های افتراقی، بحث پیرامون علت رد تشخیص‌های افتراقی و علت تایید تشخیص نهایی، اقدامات تشخیصی و درمانی مورد نیاز و اقدامات تشخیصی و درمانی انجام شده برای بیمار تعیین شده بود. در پایان دانشجو موظف به بیان نکات تازه در مورد بیماری بود. ابزار ارزیابی فراگیران در جلسات بحث مبتنی بر مورد چک لیست بود که شامل مهم‌ترین اقدامات مدیریت بیمار در بیماری‌های شایع و مهم بود. نمره‌دهی چک لیست با استفاده از لیکرت ۷ درجه‌ای انجام شد. مهم‌ترین گویه‌های مورد ارزیابی شامل بیان شکایت‌های بیمار، تشخیص‌های افتراقی، بیان اقدامات تشخیصی مورد نیاز، رد تشخیص‌های افتراقی و تایید تشخیص نهایی، اقدامات درمانی مورد نیاز و اقدامات انجام شده و بیان نکات تازه یا ضروری در مورد بیماری بود. سپس ارزیاب بازخورد لازم در جهت ارتقاء نقاط مثبت و اصلاح نقاط منفی را به دانشجو ارائه نمود. پس از اتمام

برای تصمیم‌گیری مناسب در موقعیت‌های پیچیده و دشوار، در مطالعه حاضر از روش بحث مبتنی بر مورد استفاده شده است. مطالعه حاضر با هدف تعیین تاثیر استفاده از روش بحث مبتنی بر مورد در دوره کارآموزی بیماری‌های زنان بر مهارت‌های مدیریت بیمار و رضایتمندی دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی جیرفت اجرا شد.

روش کار

مطالعه حاضر مداخله‌ای تک گروهی است. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشجویان مامایی ترم هفت بودند که در دانشگاه علوم پزشکی جیرفت دوره آموزشی خود را می‌گذراندند. ۳۰ نفر از دانشجویان به صورت تمام-شماری در مطالعه وارد شدند.

مداخله آموزشی به صورت جلسات ارزیابی تکوینی براساس روش بحث مبتنی بر مورد در دوره کارآموزی بیماری‌های زنان اجرا شد. این مداخلات آموزشی در سه فاز آماده سازی، اجرا و ارزشیابی انجام شد.

در مرحله آماده سازی، تدوین برنامه آموزشی، طراحی فرم‌های ارزیابی و کسب آمادگی ارزیاب انجام شد. در گام اول به منظور اجرای ارزیابی تکوینی، بلوپرینت آزمون بر اساس کریکولوم در پانل تخصصی با حضور مدرسین دوره تدوین شد. هدف مداخله ارزیابی تکوینی توانایی مدیریت بیماران در ۹ بیماری شایع و مهم زنان تعیین شد. در این جلسات چک لیست به عنوان ابزار ارزیابی طراحی شد و روایی آن در پنل تخصصی تایید شد. علاوه بر این آموزش ارزیابان و اطلاع رسانی در مورد چگونگی اجرای روش به فراگیران در این مرحله انجام شد.

فاز اجرا: در فرایند اجرای مداخلات آموزشی، در ابتدای ورود به بخش از دانشجو خواسته شد که پرونده حداقل دو بیمار از بیماران بستری در بخش را انتخاب کند. دانشجو

مامایی و آموزش پزشکی بررسی و تایید شد. انسجام درونی ابزار نیز با آلفای کرونباخ $0/78$ تایید شد. یک سوال در رابطه با میزان قابلیت انتقال آموخته‌ها با روش بحث مبتنی بر مورد در زمان اشتغال از فراگیران توسط محقق مورد پرسش قرار گرفت که در مجموع فرم نظرسنجی شامل ۹ سوال شد. در انتها با طرح یک سوال باز "لطفا توضیح دهید استفاده از این روش چه کمکی به شما در زمان اشتغال کرد." تلاش شد تا نقاط قوت و ضعف این روش برای دانش آموختگان مامایی بهتر تبیین شود. با توجه به اینکه نظرسنجی یک سال بعد از اشتغال فراگیران به صورت خودایفا تکمیل شد نرخ پاسخگویی شرکت کنندگان 90% گزارش شد. تجزیه و تحلیل یافته‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS16 و شاخص‌های آماری توصیفی (Mean, SD) انجام شد.

نتایج:

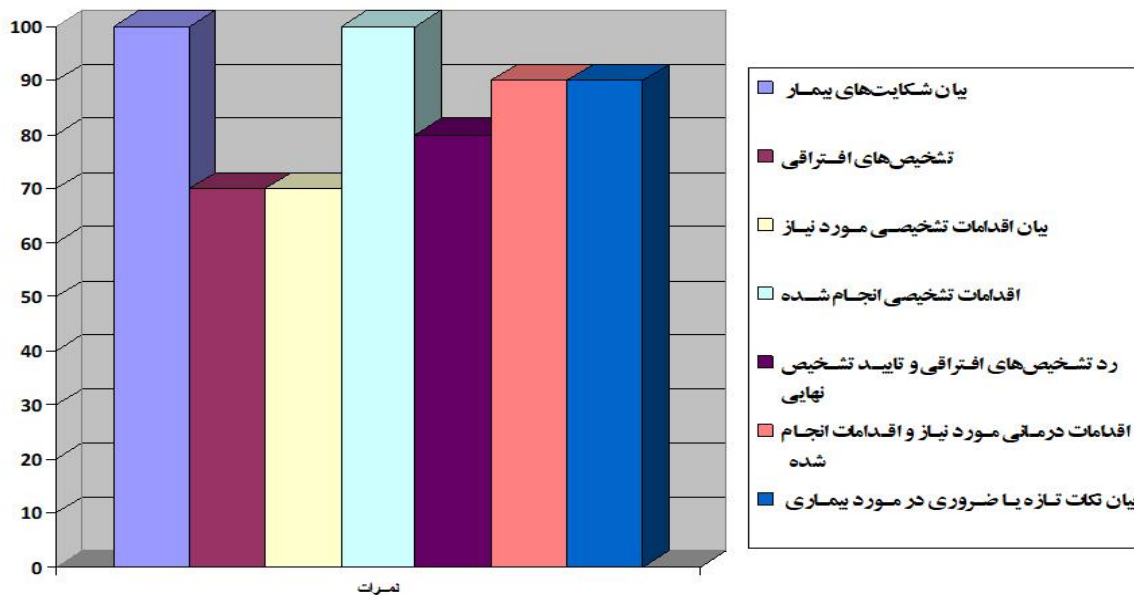
در این مطالعه ۳۰ نفر از دانشجویان مامایی شرکت داشتند که همگی دختر بودند. میانگین سنی آنها 1 ± 22 سال بود. میانگین نمرات مهارت مدیریت بیمار دانشجویان $12 \pm 86/72$ (از ۱۰۰) بدست آمد که در سطح مطلوب ارزیابی شد. نمرات دانشجویان به تفکیک گویه‌ها در نمودار ۱ گزارش شده است. نتایج رضایتمندی در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

ارزیابی دانشجویان توسط ارزیاب، نتایج بررسی بیمار در گروه‌های کوچک با حضور ۳-۴ نفر از هم‌تایان نیز به نقد و بحث گذاشته شد. فرایند ارزیابی برای هر دانشجوی در حدود ۲۰-۳۰ دقیقه به طول می‌انجامید. این روش در ۲ نیمسال انجام شده است.

ابزارهای مطالعه‌های پایانی دانشجویان بصورت مشاهده‌ای و بر بالین بیمار انجام شد. بدین منظور ارزیابی با مهارت‌های مدیریت بیمار دانشجویان انجام شد. ابزار ارزیابی فراگیران در چک لیست بود که شامل ۸ سوال مهم در رابطه با عملکرد دانشجویان در فرایند مدیریت بیمار در بیماری‌های شایع و مهم بود. مهم‌ترین گویه‌های مورد ارزیابی شامل بیان شکایت‌های بیمار، تشخیص‌های افتراقی، بیان اقدامات تشخیصی مورد نیاز، رد تشخیص‌های افتراقی و تایید تشخیص نهایی، اقدامات درمانی مورد نیاز و اقدامات انجام شده و بیان نکات تازه یا ضروری در مورد بیماری بود. نمرات بر مبنای ۱۰۰ محاسبه شد.

جهت ارزیابی رضایتمندی فراگیران از فرم نظرسنجی السون و همکاران استفاده شد. فرم نظرسنجی السون مجموعه‌ای از سوالات ساختار یافته است که برای استفاده در ارزیابی‌های بالینی طراحی شده است. این فرم حاصل مطالعه السون و همکاران در سال ۲۰۰۰ در دانشگاه نیوکاسل می‌باشد. این پرسشنامه شامل ۸ سوال برای سنجش رضایتمندی دانشجویان تدوین شده است. (۱۲). روایی پرسشنامه از دیدگاه ۸ نفر از متخصصین آموزش

نمودار ۱: نمرات فراگیران در رابطه با مؤلفه های مدیریت بیمار

جدول ۲: درصد رضایتمندی فراگیران در رابطه با استفاده از روش بحث مبتنی بر مورد

سؤالات	کاملاً موافقم	موافقم	تاحدودی موافقم	نظری ندارم	تاحدودی مخالفم	مخالفم	کاملاً مخالفم
۱ به من فرصت داده شد تا دانش خود را در همه حیطه ها (مثل استدلال بالینی و تشخیص افتراقی) نشان دهم.	۵۵/۶	۳۷	۷/۴	۰	۰	۰	۰
۲ سوالات زیادی در مورد یک حیطه خاص از من پرسیده شد.	۲۹/۶	۵۱/۹	۳/۷	۱۱/۱	۳/۷	۰	۰
۳ بنظر می رسید ارزیاب با مشکل بیمار آشنا بود.	۵۹/۳	۳۷	۰	۰	۰	۳/۷	۰
۴ احساس کردم ارزیاب از استاندارد مورد نیاز در سطح آموزشی من آگاه است.	۴۸/۱	۲۵/۹	۱۸/۵	۷/۴	۰	۰	۰
۵ مواردی وجود داشت که علی رغم انتظار من پرسیده نشد.	۷/۴	۱۱/۱	۱۴/۸	۱۸/۵	۱۸/۵	۱۴/۸	۱۴/۸
۶ به نظر می رسید ارزیاب از آمادگی لازم به منظور برگزاری آزمون برخوردار است. (برای مثال می دانند چه می پرسند).	۶۳	۱۸/۵	۱۴/۸	۳/۷	۰	۰	۰
۷ در مجموع عملکرد من در آزمون توانایی من را منعکس کرد. (برای مثال نمره ای که مستحق آن هستم دریافت می کنم).	۳۳/۳	۵۵/۶	۱۱/۱	۰	۰	۰	۰
۸ آزمون در مجموع عادلانه بود.	۳۳/۳	۵۱/۹	۱۱/۱	۳/۷	۰	۰	۰
۹ آموخته های حاصل از این روش "بحث در مورد کیس" به شما در زمان اشتغال کمک کرد.	۷۷/۸	۰	۱۴/۸	۳/۷	۳/۷	۰	۰

بین ارزیاب و دانشجو و همچنین بازخورد آنی افزایش می‌یابد و فرصت مطلوب برای یادگیری فراگیران فراهم می‌گردد. در مطالعه حاضر از روش بحث مبتنی بر مورد به عنوان ابزار ارزیابی تکوینی استفاده شده است به نحوی که فرصت ارزیابی تحلیل، استدلال و تصمیم‌گیری دانشجویان مامایی مورد ارزیابی قرار گرفت. هم‌چنین بازخورد به دانشجویان فرصت ارزشمندی برای بهبود عملکرد آن‌ها فراهم کرده است. نتایج مطالعه حاضر نشان داد فراگیران رضایتمندی مطلوبی داشتند و مهارت مدیریت آنها در سطح مطلوب ارزیابی شد.

روش ارزیابی بحث مبتنی بر مورد به عنوان روشی برای مانیورینگ عملکرد بالینی در محیط‌های واقعی معرفی شده است. اگرچه از این روش بعنوان ارزیابی پایانی هم استفاده می‌شود اما این روش عمدتاً برای ارزیابی تکوینی به نحوی که موجب آموزش و یادگیری فراگیران و شناخت نیازهای آنها گردد، توصیه می‌شود (۱۰). بحث مبتنی بر مورد به عنوان یک روش ساختارمند مبتنی بر محل کار برای ارزیابی قضاوت حرفه‌ای در محیط‌های بالینی معرفی شد (۱۰، ۱۱). ارزیابی عملکرد در روش بحث مبتنی بر مورد نشان داد این روش مرتبط، واقعی، مشارکتی و آموزشی است (۱۱، ۱۳). ارزیابی رو در رو در این روش ضمن لزوم کسب آمادگی فراگیر برای شرکت در آزمون، از طریق تشخیص مشکلات و نیازهای آموزشی فراگیران، فرصت مناسبی را برای برنامه ریزی جهت رشد توانمندی‌های آنها فراهم می‌کند. روش بحث مبتنی بر مورد به منظور ارزیابی فراگیران در حوزه بالینی (دانش، تصمیم‌گیری و مهارت‌ها)، تعهد حرفه‌ای (اخلاق و کارگروهي) و مهارت‌های ارتباطی (با بیماران، خانواده بیمار و همکاران) کاربرد دارد (۱۴). همچنین این روش فرصت مناسبی را برای ارزیابی توانایی فراگیران در رابطه با جمع‌آوری داده، حل مشکل، مدیریت

پاسخ دانشجویان به سوال باز که برای آن‌ها مطرح شده بود طبقه بندی شد. کاربرد تئوری در عمل، افزایش اعتماد بنفس و یادگیری موثر از مدهای تبیین شده در این مطالعه بود.

بحث و نتیجه گیری:

یکی از چالش‌های کارآموزی رشته مامایی تاکید بیش از حد بر رشد مهارت‌های عملکردی فراگیران است بدون این‌که برنامه ریزی مدونی برای رشد مهارت‌های استدلالی و تصمیم‌گیری انجام گیرد. با توجه به اهمیت خدمات مامایی به عنوان خط اول مراقبت از مادران باردار و تشخیص و ارجاع به موقع مادران نیازمند به دریافت خدمات در سطوح بالاتر توانایی استدلال بالینی و تصمیم‌گیری درست برای دانش‌آموختگان مامایی بسیار حائز اهمیت می‌باشد. باتوجه به این‌که رشد مهارت‌های سطوح بالای شناختی و تصمیم‌گیری برای ارائه خدمات ایمن و کارآمد ضروری است لذا برنامه ریزی در آموزش مبتنی بر محل کار ضرورت دارد. در مطالعه حاضر از روش بحث مبتنی بر مورد به صورت ارزیابی تکوینی در دوره کارآموزی استفاده شده است که عمدتاً بر بازخورد و اثر آموزشی این روش در فرآیند یادگیری دانشجویان تاکید شده است. مطالعه حاضر نشان داد روش بحث مبتنی بر مورد در کارآموزی بیماری‌های زنان دانشجویان مامایی می‌تواند روشی موثر، برای بهبود مهارت مدیریت بیمار دانشجویان مامایی باشد.

روش بحث مبتنی بر مورد به عنوان یک ابزار دو سویه آموزش و ارزیابی مبتنی بر محل کار معرفی شده است (۱۰، ۱۱). این ابزار بر مرور ساختارمند مهارت‌های تصمیم‌گیری و استدلال بالینی فراگیران در محیط طبابت واقعی متمرکز است. در این روش اثر آموزشی مداخلات از طریق بحث

این مطالعه ارزیابی میزان اثربخشی روش بعد از اشتغال انجام شده بود به نحوی که اکثر شرکت کنندگان مشغول به ارائه خدمت شده بودند. آنان معتقد بودند استفاده از این روش به طور موثری در بهبود عملکرد آنان در زمان اشتغال به کار کمک کرده است و آن‌ها توانسته‌اند از آموخته‌های خود در این کارآموزی استفاده کنند. ماهیت این روش بر انتقال یادگیری در آموزش تاکید دارد. دانشجویان بیان کردند این روش باعث ایجاد فرصت کاربرد آموخته‌ها و نیز افزایش اعتماد بنفس در ارائه خدمات شده بود. همسو با مطالعه حاضر، نتایج مطالعه بوجنر نشان داد (۱۱) استفاده از روش بحث مبتنی بر مورد از دیدگاه فراگیران موجب بهبود توانایی بالینی فراگیران از طریق مهارت‌های مشاوره‌ای و افزایش دانش و آگاهی در مورد مراقبت‌های اولیه آنها شده بود. نتایج مطالعه وی نشان داد روش بحث مبتنی بر مورد از دیدگاه فراگیران به عنوان روش ساختارمند برای یادگیری از کیس‌ها معرفی شد که موجب افزایش عمق تحلیل و استدلال آنان شده و دریافت بازخورد از مدرس را ویژگی این روش می‌دانستند. از دیدگاه مدرس ایجاد ساختار و تحلیل عمیق و شناخت نیازهای یادگیری توسط فراگیران، مهم‌ترین نتایج حاصل از این روش بود. نتایج مطالعه جیسیمایی که از روش بحث مبتنی بر مورد در آموزش انکولوژی استفاده کرده بود نشان داد استفاده از این روش می‌تواند فرصت آموزش یادگیری را از طریق بحث رو در رو فراهم کند. همچنین ابزار مناسبی برای آموزش مباحث دشوار در حیطه انکولوژی است (۱۷). نتایج مطالعه میتا نشان داد روش بحث مبتنی بر مورد با ایجاد فرصت بحث و بازخورد، ارزش آموزشی مطلوب دارد و موجب یادگیری فراگیران می‌شود. در این مطالعه زمان‌بری فرایند به عنوان چالش این روش اشاره شده است. در روش بحث مبتنی بر مورد، ارزیاب عنصر اساسی در موفقیت اجرای روش و

مشکل، استفاده از منابع و ثبت کردن مستندات فراهم می‌کند (۱۴). در این راستا در مطالعه حاضر مهارت‌های تشخیص و تصمیم‌گیری فراگیران در رابطه با مدیریت بیمار در مراقبت زنان شامل بیان شکایت‌های بیمار، تشخیص‌های افتراقی، بیان اقدامات تشخیصی مورد نیاز و تشخیص نهایی و اقدامات درمانی ارزیابی شد که نتایج موید عملکرد مناسب در رابطه با مهارت‌های مورد ارزیابی بود. مهارت مدیریت بیمار بویژه در تشخیص نهایی و پیگیری بیمار؛ همچنین یادگیری و ماندگاری مطالب در ذهن فراگیران بهبود یافته بود. نکته مهم از نظر فراگیران، تغییر دیدگاه آنها نسبت به بیمار در انجام یک مراقبت پرستاری ساده فراتر به مفهوم جامع‌تر و تخصصی‌تر بود. فراگیران اذعان داشتند علاوه بر اینکه به نیازهای جسمی بیماران توجه داشتند نیازهای روحی و رعایت اخلاق نیز به واسطه ارتباط عمیقی که دانشجویان در محیط آموزشی با بیمار برقرار کرده بودند برای آن‌ها پررنگ شده بود. آنها همچنین برقراری تعامل بهتر و بیشتر با متخصصان زنان در محل کار به واسطه دانش و مهارت کسب شده را به‌عنوان مزایای این روش ذکر کردند.

استفاده از روش بحث مبتنی بر مورد فرصت مهمی برای بهبود کیفیت یادگیری فراهم می‌کند که تعهد مدرس و فراگیر را با توجه به جنبه‌های مختلف فرآیند یادگیری از جمله بحث تحلیل و بازخورد آنی افزایش داده و ارزش آموزشی روش مذکور را بهبود می‌دهد (۱۵، ۱۶). به عبارت دیگر بازخورد به فراگیر بعد از ارزیابی موجب ادغام کارآمد آموزش و ارزیابی می‌شود که رشد توانمندی‌های فراگیر را تسهیل می‌کند (۱۱). در مطالعه حاضر شرکت کنندگان این روش را برای نشان دادن توانایی خود در همه حیطه‌ها مثل استدلال بالینی و تشخیص افتراقی در یک فرصت ارزیابی ساختارمند و عادلانه مطلوب می‌دانستند. در

ارزیابی تکوینی استفاده شده است که عمدتاً بر بازخورد و اثر آموزشی این روش در فرایند یادگیری دانشجویان تأکید شده است. نتایج حاضر نشان داد استفاده از بحث مبتنی بر مورد در کارآموزی بیماری‌های زنان دانشجویان مامایی موجب بهبود مهارت مدیریت بیمار شده است. نتایج موید رضایت دانشجویان از این روش است. استفاده از روش بحث مبتنی بر مورد به عنوان روش ارزیابی تکوینی برای دانشکده‌های پرستاری و مامایی کشور پیشنهاد می‌گردد.

ملاحظات اخلاقی:

این مطالعه در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد با کد IR.SSU.REC.1399.301 مورد تایید قرار گرفته است.

تقدیر و تشکر:

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از مسئولین دانشگاه علوم پزشکی جیرفت و دانشجویانی که ما را در انجام این پژوهش یاری کردند تشکر کنند.

افزایش اثر آموزشی این روش معرفی شده است. نگرش و مهارت ارزیاب نقش مهمی در سودمندی این روش و تسهیل بازخورد صریح و صادقانه در فرایند ارزیابی دارد (۱۶، ۱۸). لذا آموزش ارزیاب برای اجرای موثر روش اهمیت دارد. نتایج حاضر نشان داد ارزیاب آمادگی لازم به منظور مدیریت فرآیند ارزیابی و آموزش را داشته است. به نظر می‌رسد روش بحث مبتنی بر مورد به دلیل ماهیت تحلیلی و داشتن بازخورد آنی می‌تواند به طور موثر بر بهبود یادگیری و عملکرد فراگیران تأثیرگذار باشد (۱۷). اگرچه انجام مطالعات بیشتر در رابطه با عوامل موثر بر افزایش اثر یادگیری این روش توصیه می‌شود. از این روش عمدتاً در مطالعات مرتبط با رشته پزشکی مانند روانپزشکی و انکولوژی استفاده شده است (۱۴، ۱۷) لذا توسعه استفاده از روش مذکور در رشته‌های دیگر مانند مامایی نیز که دانش‌آموختگان به طور مستقیم در ارائه فرآیند مراقبتی درگیر هستند توصیه می‌شود.

محدودیت:

این مطالعه تک گروهی بوده است. نداشتن گروه کنترل و تصادفی نشدن فراگیران از محدودیت‌های مطالعه حاضر بوده است. همچنین این روش مبتنی بر مستندات بوده است. لذا پیشنهاد می‌گردد در مطالعات آینده، مقایسه‌ی روش بحث مبتنی بر مورد با روش‌های مبتنی بر عملکرد مشاهده مانند DOPs و Mini-CEX مورد ارزیابی قرار گیرد.

بازنگری برنامه آموزش مبتنی بر محل کار در رشته مامایی با هدف رشد مهارت‌های استدلالی و تصمیم‌گیری فراگیران اهمیت دارد. یکی از چالش‌های آموزش مامایی، ناکارآمدی کارآموزی در فرایند مدیریت بیمار است. در مطالعه حاضر از روش بحث مبتنی بر مورد به صورت

References

1. Gottfreethsdottir H, Nieuwenhuijze MJ. Midwifery education: Challenges for the future in a dynamic environment. *Midwifery*. 2018;59:78-80.
2. Khatiban M, Sangestani G, Oshvandi K. Midwifery students' experience of role-playing as a teaching strategy: a qualitative study. *JNE*. 2014; 3 (1) :61-70.
3. Mohammadi A, Mohammadi J. Survey of lecturers' opinions about the learning environment at Zanzan University of Medical Sciences. *J of Medical Education Development*. 2014;7(15):117-26.
4. Hassanzahraii R, Atashsokhan G, Salehi S. Comparison of correlative factors with effective clinical teaching from teacher & student insight. *Iranian Journal in Medical Education*. 2007;7(2):249-56. [In Persian]
5. Maharlouei N, Moalae M, Ajdari S, Zarei M, Lankarani KB. Caesarean delivery in south-western Iran: trends and determinants in a community-based survey. *Medical principles and practice: international journal of the Kuwait University, Health Science Centre*. 2013;22(2):184-8.
6. AdibHajbagheri M, Parvizi S, Salsali M. *quality study methods*, 1st ed. 2007:27-89.
7. Omidvar s, Bakouee f, Salmalian h. Clinical Education Problems: the Viewpoints of Midwifery Students in Babol Medical University. *Iranian Journal of Medical Education*. 2005;5(2):15-21.
8. Ahmady S, Yazdi L. Exploring the Midwifery Training Challenges in Iran from the Viewpoint of Faculty Members and Graduates of this Field: Content Analysis. *Journal of Medical Education*. 2016;15(2): 82- 9.
9. Pervasive evaluation methods: Study and development of medical education center of Shahid Sadoughi University of Yazd. 2018. [In Persian].
10. Primhak R, Gibson N. Workplace-based assessment: how to use case-based discussion as a formative assessment. *Breathe* 2019; 15: 163–166.
11. Bodgener S, Tavabie A. Is there a value to case-based discussion? *Education for primary care : an official publication of the Association of Course Organisers, National Association of GP Tutors, World Organisation of Family Doctors*. 2011;22(4):223-8.
12. Olson LG, Coughlan J, Rolfe I, Hensley MJ. The effect of a Structured Question Grid on the validity and perceived fairness of a medical long case assessment. *Medical education*. 2000;34(1):46-52.
13. Kim S, Phillips W, Pinsky L, Brock D, Phillips K andb Keary J (2006) A conceptual framework for developing teaching cases: a review and synthesis of the literature across disciplines. *Medical Education* 40: 867–76.
14. Brown, N., Holsgrove, G., & Teeluckdharry, S. (2011). Case-based discussion. *Advances in Psychiatric Treatment*, 17(2), 85-90. doi:10.1192/apt.bp.107.003939.
15. Carr S. The Foundation Programme assessment tools: an opportunity to enhance feedback to trainees? *Postgraduate Medical Journal*. 2006;82(971):576-9.
16. Mehta F, Brown J, Shaw N. Do trainees value feedback in case-based discussion assessments? *Medical teacher*. 2013;35(5):e1166-e72.
17. Jyothirmayi R. Case-based discussion: assessment tool or teaching aid? *Clinical Oncology*. 2012;24(10):649-53.
18. Mohanaruban A, Flanders L, Rees H. Case-based discussion: perceptions of feedback. *The clinical teacher*. 2018;15(2):126-31.